

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Комунальний заклад вищої освіти
«КАМ'ЯНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»
Дніпропетровської обласної ради»

Валентина Соснова

**Особливості фреймового структурування
навчального матеріалу під час викладання
дисциплін гуманітарного та соціально-
економічного циклу**

Методичні рекомендації для викладачів

*❖ Думки, які ми обираємо, - це пензель,
яким ми наносимо мазки на полотно свого
життя*

Розглянуто та схвалено на засіданні
ЦМК гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол № 3 від 06.11.16

Кам'янське
2016

Особливості фреймового структурування навчального матеріалу під час викладання дисциплін гуманітарного та соціально-економічного циклу

*Освіта, що не вчить успішно жити
в сьогоденному світі, не має жодної
цінності*

Роберт Кіосакі

Актуальність методики використання фреймів при вивченні гуманітарних та соціально-економічних дисциплін полягає у створенні можливості уникнути протиріччя між необхідністю постійно збільшувати обсяг освітньої інформації і навчальними можливостями студентів, уникненні роздрібнення навчального матеріалу, з'єднанні елементів навчання в одне, забезпеченні глибокого й міцного засвоєння знань студентами, поєднанні навчання й виховання.

За визначенням М. Мінського, американського ученого в галузі штучного інтелекту: «Фрейм – це безліч питань, які слід поставити в гіпотетичній ситуації; він визначає теми, які треба розглянути, і методи, якими слід з ними працювати».

Фрейм – стереотип, стандартна ситуація. Фрейм (англ. frame — «каркас», «будова, структура, система», «рамка», «окремий кадр фільму» та ін.) — структура, що репрезентує стереотипні ситуації у свідомості (пам'яті) людини або інтелектуальної системи і призначена для ідентифікації нової ситуації, що базується на такому ситуативному шаблоні.

Фрейм – це мінімальний опис певного явища, факту чи об'єкта, що володіє властивістю, завдяки якій вилучення з цього опису будь-якої складової приводить до того, що це явища, факт або об'єкт перестають правильно класифікувати, рамочна структура ключової ідеї навчального матеріалу, яку можна «накласти» на більшість тем і розділів, виражену в графічній формі. Р.В. Гуріна вважає, що фрейм – це жорстка конструкція, каркас, який містить в якості елементів порожні (слоти) комірки,

вікна, рядки, що повинні бути заповнені і можуть багаторазово перезавантажуватись (на відміну від опорних конспектів і структурних схем) новою інформацією [1].

Безперечною перевагою фреймів є те, що вони мають високу ємність, легко використовуються під час проблемного навчання, передбачають самостійну роботу студентів, що в сучасних умовах розвитку освіти є достатньо актуальним.

Постійне залучення студентів до створення фреймів дає змогу розвинути низку загальнонавчальних умінь, а саме: удосконалити загальнонавчальні вміння студентів, такі як: аналіз, конкретизування, синтез, узагальнення, виділення головного, що забезпечує вдосконалення стратегічної компетенції студента;

- пояснити сутність ключових понять теми;
- здійснити компресію вихідного тексту;
- структурувати, упорядкувати і систематизувати знання, збільшити обсяг пам'яті, швидкість запам'ятовування.

Принципи роботи з опорними фрейм-схеми

По-перше, універсальність:

- при вивченні нового матеріалу;
- при повторенні і систематизації вивченого;
- на занятті і вдома при виконанні домашнього завдання;
- з усією навчальною групою, при індивідуальному навчанні.

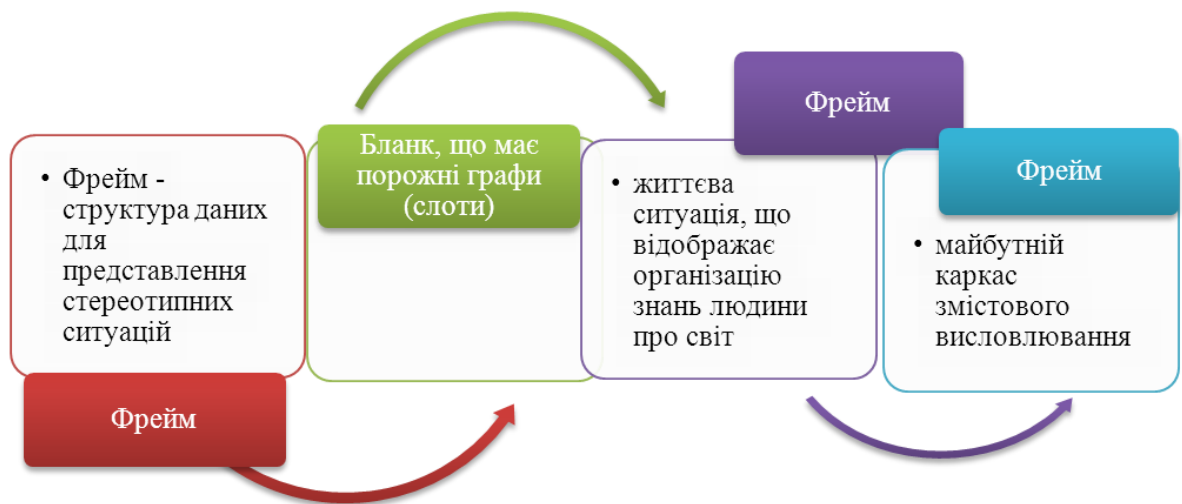
По-друге, ефективність і успішність:

- наочно;
- зручно: завжди під рукою необхідний теоретичний матеріал;
- коротко і містко представлений матеріал з кожної теми;
- показаний алгоритм дій під час аналізу діяльності;
- легше запам'ятовується теоретичний матеріал.

По-третє, це систематичність і послідовність:

- використання на кожному занятті;
- самостійне складання фреймових структур.

Візуалізація навчального матеріалу у вигляді фреймів дозволяє істотно підвищити якість і швидкість навчання.



Використання фреймів під час вивчення гуманітарних та суспільно-економічних дисциплін передбачає дотримання певного АЛГОРИТМУ

1. Побудувати каркас змісту певного навчального матеріалу, розділивши його на певні сектори.
2. Визначитися з фокусом – темою, яка актуалізується в центрі каркасу.
3. Продумати назви слотів.
4. Здійснити вербальне наповнення фреймових структур.
5. Розгортання відповіді за певним сценарієм, кроки якого визначаються назвами слотів.

Розглянемо фреймові структури.

Схеми. Способи подання інформації, в результаті яких відбувається упорядкування інформації та поділ явищ на подібні і різні.

Образи. Результати відображення предметів і явищу свідомості людини.

Сценарії. Різновид структури свідомості. Сценарії, пов'язані з діяльністю, портретами, оточенням застосовуються при вивченні різних дисциплін – це тематичні фрейми-сценарії.

Прикладом фрейму-розповіді може слугувати «Метод «Прес»».

Я вважаю, що...

Тому, що...

Підтвердженням цьому є...

Отже, ...

Створимо власний фрейм-розповідь, застосувавши метод «Прес». Дайте відповідь собі на запитання:

Алгоритмом фрейму розповіді може слугувати наступне: «Яка любов для вас вища: Всевишня чи людська?»

«Велика істина любов, бо вона від Бога». (За твором Гр.Тютюнника «Три зозулі з поклоном») Посвята до твору: «Любові Всевишній присвячую».

Тематичні фрейми. Сценарії, пов'язані з діяльністю, портретами, оточенням.

Скрипт - тип структури свідомості, що виконує завдання в обробці природної мови. Набір очікування про те, як діяти іншим у стереотипних ситуаціях.

Властивість скриптів - повторюваність слотів, ролей, одиниць, що входять до структури текстотворення.

Види скриптів

Оповідні	Локаційні	Логічні
розгортають лінії розповіді	описують реорганізації у просторі або часі	показують лінію роздумів

Теорія скриптів. Усі концепції можна проаналізувати в термінах деякої кількості примітивних актів. Уся пам'ять епізодична й організована в термінах-скриптах. «Дозволяють» індивідуумам робити висновки (розуміти текст).

Переваги фреймового підходу при вивченні дисциплін у закладах вищої освіти

- Постійне залучення студентів до створення фреймів дає змогу розвинути низку загальнонавчальних умінь;

- удосконалити загальнонавчальні вміння студентів, такі як: аналіз, конкретизування, синтез, узагальнення, виділення головного;
- пояснити сутність ключових понять теми;
- здійснити компресію вихідного тексту;
- структурувати, упорядкувати і систематизувати знання, збільшити обсяг пам'яті, швидкість запам'ятовування.

Кожне заняття – це творча співпраця викладача і студентів, яка пробуджує в молодих людях бажання мислити і творити, досліджувати й аналізувати, самовдосконалюватися і досягати успіху.

Список використаних джерел

1. Вострова С.В. Фреймовий аналіз концептуальної ситуації “перебіг хвороби” в англomовному медичному дискурсі // Мовні і концептуальні картини світу. – К., 2002. - №7. – С.90-102.
2. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ: типы фреймов // Когнитивная семантика. Материалы конференции. – Тамбов, 2000. – Ч.2. – С.10-13.
3. Карпенко У.А. Концептное содержание фрейма “вооруженное противостояние” в русской культурно-языковой традиции. Дис...канд.филол.наук: 10.02.02 / Киевский нац. ун-т им.Т.Шевченка. – К., 2006. – 233 с.
4. Кульчицкая Н.А. Фрейм как тип лексического концепта (оновах взглядах на проблему фрейма в лингвистике).
5. Минский М. Фреймы для представления знаний: Пер. с англ. – М.: Энергия, 1979. – 151 с.